

Pénzügyeink

ÖRÖKKÖN-ÖRÖKKÉ

Dusik Andrea írása

Mindannyian álmodunk magunknak egy világot.

Gyerekfejjel játékokra, vidámparkra, állatkerti kirándulásokra, nagy utazásokra, családi programokra és szülői ölelésekre, puszikra vágytunk. Kamaszként arról ábrándoztunk, hogy úrhajósok, autóversenyzők, orvosok, híres tudósok, ismert színészek leszünk. 14-18 éves korunkban pedig egy életre szólóan kellett eldöntenünk, hogy mivel szeretnénk foglalkozni.

Hoztunk egy döntést – jó esetben –, rosszabb esetben pedig helyettünk hozták meg ugyanezt, mégpedig arról, hogy mit tanuljunk a továbbiakban és hol. Néhány év múlva pedig beléptünk az ÉLET kapuján, és a világ sehogyan se akart olyan lenni, mint amilyennek megálmodtuk.

Miért? **Mert az életben egyetlen dolog állandó:** a változás, vagyis nincs örökkön-örökké. A változás pedig egy érési, fejlődési folyamat. Amit tegnap akartunk, ma már gyerekesnek tűnik, viszont lehet, hogy valamit nagyon-nagyon nem akartunk, ma pedig már megbántuk azt, ahogy annak idején gondoltuk, hogy elutasítóak voltunk. Ma már nagyon akarjuk.

Minden pillanat, minden történés lecsapódik bennünk, hatással van ránk. A változás attól függ, hogy a külső világról-világból érkező információk, hatások milyen módon és mértékben módosítják a már bennünk élő képeket, ismereteket, tapasztalatokat, hogy ezek nekünk mennyire tetszenek vagy sem, hogy ezek mennyire kedvezőek vagy kedvezőtlenek számunkra.

Bármilyen változással találjuk szembe magunkat, az első, természetes reakció az, hogy a stabilitásunk, harmóniánk visszaszerzésére, újratertetésére törekszünk. Tehát alkalmazkodunk.

Nemrég, a „Pénz. Pénz? Pénz!” szemináriumon beszéltünk arról, hogy mi van és lehet ránk hatással. Képzeld el egy koncentrikus körökből álló alakzatot, ez a társadalmi tér, amiben élsz, amelynek közepén Te magad állsz. A Téged körülvevő körök belülről kifelé haladva a Család – Munkahely – **Saját pénzügyeid** – Magyarország – EU – Világ – Univerzum – ...

Szinte megbecsülni is lehetetlen, hogy mi vár ránk a jövőben. Bármelyik körben történik valami, az biztosan hat ránk vagy közvetlenül, vagy közvetve. És ha egyszerre több körben, esetleg mindegyikben történik valami? Emlékszel még? 2007-ben az USA „tüsszentett” egyet és az egész világ „náthás” lett, amit az a mai napig sem hevert ki. Mindemellert Te, a számodra megadatott eszközökkel csak igen korlátozott hatást tudsz elérni.

Benned mit indított el az eltelt néhány év? Elindított egyáltalán valamit? Voltak-vannak tanulságai számodra? Tettél lépéseket a saját biztonságod érdekében? Saját magadért? Motoszkál benned valami, hogy ezt senki más nem fogja megtenni helyetted és érted?

Elfoglaltak vagyunk, mégis... időt kellene szánunk a számvetésre. Egyedül lenni, hátradőlni és végiggondolni azt, amit tavaly tettünk és elértünk. Fontos ez? Szükség van erre? Igen, mert hajlamosak vagyunk

a saját kárunkon illetve saját példánkon tanulni. Csak ekkor láthatjuk világosan, hogy jó úton járunk-e. Most.

Ráadásul az, amit megvalósítottál, az, amit teljesítettél, büszkeséggel tölt el, növeli az önbecsülésedet és erősíti az önbizalmadat. Lehet az bármi: ha eltervezted, hogy háztartási naplót vezetsz, és ezt meg is tetted, az is eredmény, ha a költségi tervedet is betartottad, az még nagyobb eredmény. Ám akkor, ha a hitel nélküli vagyondod is nőtt, legyen az ingatlan, bankszámla, befektetés stb., igazán büszke lehetsz magadra.

Minthogy olvasod a Minervát, biztos, hogy vannak leírt céljaid. Végezz számvetést: hányat valósítottál meg a legkisebbtől a legnagyobbig! Biztosan találsz havonta legalább egyet.

Végül nézd meg, mit szeretnél másképpen, máskor csinálni, mi az, amin javítani szeretnél! Ha látod a tanulságokat, és képes vagy tanulni is belőlük, az felbecsülhetetlen értékű, mert ez lesz a sikered záloga és alapköve. A hibákat, tévedéseket – ha vannak – nem kell közhírré tenni, de magadnak mindenképpen ismerd be!

A VILÁG

Kívülről, a társadalmi térből biztos, hogy jön valami, akár számítasz rá, akár nem, akár várod, akár nem. A kérdés az, hogy fölkészülsz-e rá. Akarsz-e Te magad felelős lenni a sorsodért?

Tudomásul kell vennünk, és el kell fogadnunk, hogy az élet nem áll meg, nem marad ugyanaz, mint egy tegnapi kimerevített pillanat. Folyamatosan fejlődik, változik és átrendeződik, ami felemelkedést és le-süllyedést egyaránt jelenthet mind az egyén, mind a család helyzetében, életében.

Élete során mindenkinek vannak életfeladatai, amiket meg kell tapasztalnia, el kell végeznie, látnia kell a tanulságokat. Minden ilyen kihívás a végén tapasztaltabbá, erősebbé, okosabbá tesz bennünket. Mindemellett embert próbáló feladat tanulni, növekedni és fejlődni egy válság turbulenciájának közepén. Mert időnként úgy érezzük magunkat, mint egy tehetetlen bábu, amit fölkapott a forgósél, és semmi más törekvésünk nincs, csak, hogy megmeneküljünk, hogy levegőhöz jussunk.

MIRE TANÍTOTT A KRÍZIS?

Nem vagyunk sérthetetlenek és „elpusztíthatatlanok”. Ami körülöttünk történik, minden hatással van ránk. Látni kell a céljainkat, terveket kell hozzárendelnünk, és folyamatosan újra kell terveznünk, ha az a kívánatos. Tudod, hogy a Shell olyan „válságtervvel” rendelkezik, amiben nincs olyan történés, amire ne lenne pontokba szedett tennivalósor kidolgozva? Végig kell gondolni nekünk is, hogy mi történhet velünk. Fontos, hogy csak olyan válaszokat adj, amelyek megvalósítása rajtad múlik. *Például két éven keresztül hitegette az állam a devizahiteleseket azzal, hogy megsegíti őket. Várták a segítséget, mint az égi mannákat. Aztán mi történt? A világon semmi, legalábbis semmi olyan, amire ők számítottak, amire vártak. Igen ám, de bízva az állami gondoskodásban az eltelt két évben többnyire ők sem tettek semmit. Bízta valamilyen... valakiben, aki aztán pofára ejtette őket.*

Nem vagyunk legyőzhetetlenek. Megtapasztaltuk, hogy a több munka nem feltétlenül vezet nagyobb eredményre. Nem leszünk fiatalabbak, kell a saját szervezetünknek, testünknek és elménknek is a szerető gondoskodás. Pihennünk kell, regenerálódnunk kell, ki kell kapcsolnunk. Relaxálj legalább 20 percet naponta! Csak kellemes dolgok-

ra és a céljaidra gondolj, láss mindent „rózsaszínben”, valóra váltan, színekkel, érzelmekkel, hangokkal...

Másrészt nem feltétlenül igaz ez az üzleti életben. Óriási és alapos átrendeződésen mentünk keresztül, aki ma üzletileg életben van, az egészen biztosan életben van. Megvizsgáltuk a gazdaságosabb működés minden apró lehetőségét, és bevezettük a vállalkozásunkban. Így letünk túlélők és legyőzhetetlenek. – Eközben változtunk!

Már semmi sem ugyanaz. Tudjuk. Mégis milyen nehéz szembenézni a valós történésekkel. Az élet nem egy stabil, fix dolog. A változásokat pedig meg kell élni, hiába nem kértük és nem akartuk azt. Gondolj pl. egy munkahely elvesztésére, vagy egy betegségre a családban! Főleg, ha az érintett a családfő és az ő egészségén, munkáján, végső soron a jövedelmén múlik a család biztonsága, léte.

Még inkább szükséges az előrelátás, a fölkészülés, a folyamatos felkészültség. Amikor valamilyen megpróbáltatáson megyünk keresztül, legyen az fizikai (pl. egészségügyi, mint az előző bekezdésben) vagy érzelmi (mint pl. egy válás), nem tudunk tisztán látni és gondolkodni. És nem is látunk, gondolkodunk tisztán. Óriási a nyomás rajtunk, a sürgettség állapotába kerülhetünk, merthogy valamit tenni kell(!), hajlamosak vagyunk ilyenkor kapkodni, és nem azt a döntést hozzuk, nem azt az utat jelöljük ki magunknak, amit korábban hideg fejjel, higgadtan gondolkodva választottunk volna. Tehát gondolkodj előre, gondolkodj hosszú távon! Képzeld el magad 5-10-20-30 év múlva! Beszéljess el Vele-Magaddal. Mit mondana és tanácsolna neked az az ember? Mit tegyél MA? Mire gondolj, mint lehetséges veszélyre MA?

Az érték az, ami van. Tanulj meg örülni a jelen pillanatnak! Tanulj meg örülni a kék égnek, a zöld fűnek, gyermeked mosolyának, csillogó szemének! Értékelj mindazt, amid van! Élj át minden történést, minden percet. Saját példámon bemutatva: 34 éves voltam, amikor a kis-

lánym megszületett. Éreztem és tudtam, hogy ő lesz az egyetlen. No, nem azért, mert akkor nem vállaltam volna még egy csemetét, hanem azért, mert 25 év, mire ma egy gyermeket elindítunk az életbe, és ekkor én már közel 60 éves leszek. Így aztán elhatároztam, hogy megélem életének minden pillanatát, kiélvezem minden rezdülését, odafigyelek rá, vele együtt élek, mert tudtam, hogy még egyszer ez a csoda nem fog megtörténni az életemben. Soha ne keseregj azon, ha valamit elveszítetél, vagy, hogy valamivel, amid nincs, könnyebb, jobb lenne az életed!

Ha valakinek el akarod mondani az érzelmeidet, azt, hogy fontos neked, hogy szereted, tedd meg most, tedd meg ma, soha ne halogasd, nem tudhatod lesz-e holnap!

Magadról kell gondoskodnod! Mai világunk pénzvezérelt értékrendet tett magáévá, ezt erőltette ránk.

Érdeked, és csak neked érdeked, hogy legyen vagyoned. Nem azért, mert ettől leszel értékes, hanem azért, mert a vagyon ma az önérvényesítés lehetőségének záloga. Vagyonnal, tőkejövedelemmel rendelkezni ma majdnem olyan fontos, mint lélegezni. Amíg ezt nem látjuk be, amíg szemléletbeli változás nem valósul meg, addig nem lesz az életünkben jelentős változás.

Ez az egyetlen módja a pénzügyi biztonság és a pénzügyi függetlenség megteremtésének. Szerencsés eset, ha valaki megörökli ezt a vagyont, ám méltónak lenni az ősökhez, elődökhöz, gondozni az összegyűjtött vagyont legalább akkora feladat, mint ma a nulláról kezdve fölépíteni azt.

HOGYAN TEREMTSD MEG A PÉNZÜGYI BIZTONSÁGODAT?

Építs több irányból érkező jövedelemforrásokat! Állj több lábon! Dönts bölcsen: dolgozhatsz Te magad a pénzért vagy dolgoztathatod a pénzedet magadért. Válassz! Vedd sorra a lehetőségeidet, ülj össze a ba-

rátáiddal és gyűjtsetek ötleteket! Inspiráló közegben könnyebben megy. Passzív jövedelemre szert tenni vagy diszkrécionális (bármire költhető) pénzzel bírni jelentősen elősegíti a vagyonepítést, ám mint bármilyen más területen, itt is szükséges a tájékozódás, a tudás és a körültekintés.

Gondolom, egyetértünk abban, hogy mindent egy lapra föltenni, azaz minden pénzedet egy helyre, egy pénzügyi instrumentumba helyezni oktondi dolog lehet. Ha a jelenlegi ingatag gazdasági és pénzügyi körülmények között, amelyek akár végletes változásokat is hozhatnak, valamit megtanultunk akkor azt hogy mindig legyen olyan pénzforrásunk, ahonnan jövedelmünk származik – Neked is(!) –, másrészt mindig legyen olyan, amiből, ahonnan nyereséggel vehetjük ki a betett pénzünket – Te is(!).

Mai példa: a nyugdíj. Bármit is teszel, a saját nyugdíjadnak prioritást kell élveznie!

Változás állt be. Amit egyik hét elején kijelentettem, az hét végére nem volt igaz. Már 14 éve világhosszá vált, hogy az állam nem tudta és nem fogja tudni eredeti nyugdíjfeladatait - ráadásul változatlan formában és maradéktalanul - ellátni. Így kezdett megváltozni a jogszabályi környezet. Eleinte csak lassan, szinte észrevétlenül. Ma egyre erősebben jelentkeznek a reformok hiányából következő, a nem korszerű működés okozta jelenségek. De hát ki figyelt és figyel erre oda? Ki akart és akar hozzájárulni ehhez a rendszerhez? Senki nem tenné és teszi ezt szívesen, így aztán nem is tette, hiszen a nyugdíjasok a legszélesebb szavazóbázis. Ma, amikor több mint 3millió tétel nyugdíj kerül havonta folyósításra – kinek kell ennyi ellenség?! Fogódzókat kerestem a nyugdíjrendszerben, olyan pontokat, amik állandónak tűnnek. Nem vagyok könnyű helyzetben. Olyan jogszabályhoz képest történnek változások, amelyek még hatályba sem léptek. (A 1997. évi LXXXI. törvény, ami érvényes, de nem hatályos, mert az majd csak 2013. január 1-től lesz.)

A kérdések pedig záporoznak felém. Kétféle gondolkodásmóddal találkozom: az egyik azt mondja, hogy: *„Na, ugye megmondtam, az állam ügyis minden körülmények között gondoskodik rólam!”*. A másik pedig azt mondja, hogy: *„Te jó ég, már egy szemernyit sem lehet az államban bízni?”*.

Melyik az igaz? Mindenki döntse el vérmérséklete szerint. Viszont elengedhetetlen, hogy tájékozódj, és beszélj 65-100 éves önmagaddal! Beszélj a mai nyugdíjasokkal: ők erre számítottak, amikor nyugdíjat ígértek nekik, így képzelték a nyugdíjas éveiket?

Azt is hallom, hogy: *„Én majd dolgozom.”*. Rendben. Ezek szerint szeretsz a szabadságod alatt is dolgozni – és nem azért, mert szereted a munkádat, vagy azért, mert szezonális, és ez egybe esik a Te szabadságoddal, hanem azért, mert kell, mert muszáj, különben éhen hal a család. Másrészt 80 évesen a harcmezőn? Gondolod, hogy a munkáltatók két kézzel fognak kapkodni érted? Gondolod, hogy a tudásodat, készségeidet egy szinten tudod majd tartani az akkori pályakezdőkével? Amikor ma is tömegével találkozunk úgyes, harmincas éveikben járó igazgatókkal?

Képes vagy alkalmazkodni a változásokhoz, van már benned egy gondolatöredék, hogy valamit tenni kellene? Képes vagy Te magad változni, változtatni? Mert anélkül nem megy. A változás nem önmagától, automatikusan következik be. A változáshoz, változtatáshoz szándék, akarat, elképzelés, pontosan kidolgozott és egyeztetett koncepció kell, hogy az ne esetlegesen, ne véletlenül következzen be, mert ekkor a változás veszedelmes vállalkozás lehet. A legfontosabb szempont a MIÉRT? Miért akarok megváltozni, miért akarom a változást? Mit érek el vele? Miért jó az nekem, a családomnak, a szeretteimnek?

Járgy nyitott szemmel és füllel! Láss a szavak mögé! Ha valamit nem értesz, kérdezz bátran!

Akár fölkészülsz a jövőre, akár nem, az betoppan az életedbe, rád csattan, és nagyon nem mindegy, hogy van-e párnád, mekkora és milyen puha. Mert jövő és változás van. Meg kell tanulnod alkalmazkodni. Ez az életben az egyik legfontosabb dolog! **Alkalmazkodás** nélkül nincs túlélés! Meg kell tanulnod, hogy bármilyen körülmények közé kerülj is, csak magadra számíthatsz. Gondolkodj el ezen, addig, amíg megteheted! Szót kell fogadnod jövőbeni önmagadnak, még ha morgolódba is.

Alkalmazkodás. Ez igen fontos tényezője az életnek. Az **alkalmazkodás**, ez az egyik alaptörvénye a természetnek. Alkalmazkodni kell a növénynek, ha meg akar maradni: ez példásan sikerült a páfrányfenyőnek, vagy tudományos nevén Ginkgo Bilobának, míg ez az alkalmazkodás kevésbé sikerült a dinóknak.

Csak rajtad múlik, hogy dinó leszel vagy páfrányfenyő!

Dusik Andrea